

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande av utredningen om skärpt regelverk om utvisning på grund av brott (SOU 2025:54)

Malmö tingsrätt har granskat promemorian utifrån de utgångspunkter och intressen som tingsrätten särskilt har att beakta. Tingsrätten har följande synpunkter och kommentarer.

Ett yrkande om utvisning ska alltid framställas när en utlänning åtalas för utvisningsgrundande brott

Utredningens uppdrag har bl.a. varit att kartlägga genomslaget av 2022 års skärpning av reglerna om utvisning för brott. Utredningen har konstaterat att syftena med 2022 års lagändringar har fått genomslag, men att antalet utvisningar inte blivit så många fler som förväntat. Den föreslagna förändringen om att utvisning *ska* ske när förutsättningarna är uppfyllda, borde vara tillräcklig för att det förväntade utfallet ska uppnås.

Det är dock inte rimligt att åklagare ska framställa yrkanden om utvisning i de fall när det är uppenbart att ett bifall till yrkandet inte kan förväntas. Detta skulle inte bara strida mot åklagarens objektivitetsplikt utan även fördröja lagföringen i onödan. Åklagaren bör därför inte framställa ett yrkande om utvisning utan att denne gör bedömningen – och under rättegången kan argumentera för – att yrkandet ska bifallas.

Tingsrätten ställer sig dock positiv till att tingsrätten inte längre ska initiera frågan om utvisning.

Skärpta regler om utvisning av brott

Att utvidga möjligheterna till utvisning att gälla från fängelseminimum samt innefatta ungdomspåföljder skulle medföra en avsevärd ökning av yrkanden om utvisning på grund av brott. Arbetsbelastningen för domstolarna skulle öka genom längre förhandlingar och ökad benägenhet att överklaga. Det finns också en risk för att fokus vid lagföringen inte sällan kommer att flyttas från skuldfrågan till den åtalades personliga förhållanden.

Som konstaterats i utredningen kommer de ökade kostnaderna inte komma att rymmas inom befintliga anslag utan ytterligare medel behöver

tillskjutas domstolarna. Tingsrätten menar därför att det i den fortsatta beredningen av förslagen noggrant måste övervägas om den ökade arbetsbördan och de medel som måste tillföras domstolarna står i rimlig proportion till det förväntade utfallet.

Allmän domstol ska inte längre beakta hinder mot verkställighet vid prövning av frågan om utvisning

Frågan om ett eventuellt verkställighetshinder ska beaktas först i samband med verkställigheten togs upp i betänkandet *Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk* (SOU 2021:619). Utredningens bedömning var då, som delades av regeringen, att en ändrad ordning skulle innebära att utvisningsbeslut inte sällan skulle få upphävas efter avtjänat straff. De skäl som nu förts fram för att beakta verkställighetshindren i ett senare skede är därför inte övertygande, särskilt inte som att det kommer att bli vanligt förekommande när möjligheterna att utvisa utökas.

Övriga förslag

Tingsrätten har inte någon erinran mot övriga förslag.

Den föreslagna alternativa lösningen om att överföra prövningen av utvisning på grund av brott till Migrationsverket framstår som värd att utreda, särskilt som domstolarna inte längre ska beakta det men en utvisning innebär vid straffmätningen och påföljdsbedömningen.

Johan Sjöo

I handläggningen har deltagit lagmannen Johan Sjöo, chefsrådmannen Lennart Strinäs och rådmannen Christina Nilsson (föredragande)